

صالی — ۱ مارت ۱۹۲۷

جلد : ۷

دردنجی سنه — نومرو ۸۱

اداره خانه :

باب عالی جاده سنده اقدام

پوردی یاننده کی بناده

خصوصی بدائرة

صاحب و مدیری

محمد مسیح

ملی مجموعه

آبونه شرائطی : سنه لکی ۲۵۰ ،

آلتی آیلنی ۱۲۵ ؛ فوق العاده

نسخه لر ایچون ۵۰۰ و ۳۰۰

غیر و شددر .

مجموعه من هیتنجه طبعی تنسیب

ایدلمه یین اثر لر اعاده ایدلمز .

هر آیلک برنجی و اوده بشنجی کونلری هیقفار علمی ، ادبی ، اقتصادی ، فنی رسمی مجموعه در .

اعتقادن باشقه برشی اولمادینی حیرتله کوردک .

ملی عرفانک منبعلری

کوزلرنی قابامازدن اول بالخاصه « تورك مدینتی تاریخی » عنوانی اثرینک طبعی ملته وصیت ایتکله سادهجه بوارک مستقبل تورك عرفانی ایچون نه بویوک بر « مشعله » اولدینی آکلا تلیق ایسته مشدر . مدیتیدن بحث ایستدیکي حالدله مثاله لسان فصالی احتوا ایچمین بوارک خصوصی معانیله مثبت بر علم محصولی دکل، بلکه کسکین حدساره مستند درین کوروشلری حاوی فلسفی برطاسلاق اولدینی ، مناقشه کورورمز درجهده واضح بر کیتدر .

بونکله برابر بو اثر بزه ماضیده کی تورکلک اسلامیتدن اول و صو کرا بیلدیکي وایسادینی شیلرک یعنی حیات فلسفه سنکله اولدینی آکلا تمقله، عینی زنده تورك بونکونی بیلکی و اعتقادلرنی آراشدیرمق اصولی ده کوستر مشدر . ملی کینجکله دوشن وظیفه بواصولی الک ماوعرو و علمی بر طرزده تطبیق وانکشاف ایستیرمکدر . ایسته بو اساسه بناء بنده بوراده عمومی بر صورتده توضع ایدجهک مسئلهلری و خلقتک علمنده و فلسفه سنده بوقطعه نظرندن بولایله حکمز شیری نیتیه چالشا جم .

بوندیققائک موضوعی باشلیجه شونلردر:

۱- مله نر بیلور و نر بیلور ؟

یعنی خلقت شعوری . . . خلقتده بیلکی ایله اعتقاد قولای قولای تقریق ایدیله مز . بویکیت « منور » دیدیکمز زمره لرمنسوبی ایچونده واردر . چونکه نرم بیلکلر مز مثبت بر صورتده کندیمزه ایضاح ایدیه بیلدیکمز طن ایستدیکمز شیلردر . بونک خارچنده کی بوتون بیلکلمر مزایسه باشقه لرینک روایت و علملرینه ویا بدیهی تلقی ایستدیکمز بعض قلی حکملرک صاغلاملغه اعتماددن متولد اعتقادلردر . نته کم « غیر اوقلیدی هندسه » و « عمومی اضافیت نظریه سی » میدان چیقیدینی زمان ، بونلرک ظهورندن اولکی قناعتلر مز

« ملی عرفان » دینجه ملنک ، بیلدیکي وایسادینی شیلرک عمومی هتی آکلا شیلر . « ملت » دینجه اجتماعی زمره ک اکثریتی تشکیل ایدن کتله سی یعنی « خلق » ؛ « خلق » دینجهده اقلیتی تشکیل ایدن « منور » لر و « ریسالر » طرفندن تربیه و اداره اولان قسم آکلا شیلر . مع التأسف سامتزده برچوق کلهلر ایچون اولدینی کبی ، بونکله لک استعمالدهده، هنوز فکری، معنوی استشرار قری تماماً یامامش اولدینمز ایچون، بک طبیعی اولار ق بونلرک بروضو حسز ق حکم سور بورد . « ملی عرفان » تعبیری بر آراسکی بر دورک خارطه رسی طاشدینی ایچون شمدیکي نسل بونک برینه « ملی حرت » و « ملی کولتور » تعبیرلرنی استعمال ایتکدهدر . فقط دقت ایدینجه کوروله جکدر که « ملی فلسفه » دینلن شیده بوندن باشقه برشی دکلدر . چونکه ایله لظارد بیری معاقله ویا فکر و نظر محصولی طن اولان بعض فلسفه لک زمانلر و محیطلره کوره عرض ایستکلری برطاقیم شکل ورنکلر وارد که منسوب اولدقلری جمعیت روحی و ذهنیت و معنویله ارتباطلرنی قایب ایتش متفکرلرک مجرد قناعت و اعتقادلردن بوسبتون باشقه شیلردر . بر ملنک ، باشقه بر تعبیرله، بونلرک بر اجتماعی کتله ک فلسفه سی ایسه آتحاق اولک بوتون تاریخی مدتیجه بیلدیکي وایسادینی شیلرک و بونلرک الک جانلی بر افاده سی اولان اجتماعی عرف و مؤسسه لرینک قوتی بر نظر و درین بر حدس ایله گورولوب سز لیمی سایه سنده میدان چیقاریلر بیلر . هنوز سوله دیکي شیلرک زمانی تجمش دکل ، ده آکلا شیلدینی زمان بیله کله مش اولان تورك متفکری ضیا کولک آب بکل تورك ملنک فلسفه سی تورك روحک تجلیاتی اولان اجتماعی مؤسسه لرندن چیقارمق بولده کی داهیا نه تشبیه هنوز نتیجه لته مشدر . حتی دینله بیلر که مرحوم بو فایلاک دایرینه

۲- ناصل باشاور، بوالیشور و باریشور ؟

یعنی خلقت حرکتی، مادی حیاتی... « باشاق » تعبیری بک عمومی اولمقله برابر خاصه مادی حیاتی افاده ایدر . مادی حیات فردی حیالک ایجاب ایتدیردیکي اسکان، تلبس، نفدی فعالیتلری و اجتماعی احتیاجلرک دوغوردینی مدنی و صناعی فعالیتلردر؛ بوتون بونلر اساس اعتبارله تنهی وجدانک یعنی اشیایه اقتصادی منفعتلرینه نظر آقیمت ورن شورمزک اقضا ایتدیردیکي طرزده وقوع بولور . فنی ، تکنیک لک ماللر مزده بونقی شعورک ، علمی عقلک تلقیناتی نتیجه سیدر . بونکله برابر بو ته قیق فعالیتلرک موضوعی اولان انشا طرزی ، بنا و مفروشات ؛ نفدی طرزی، غذالرک اتخانی ، ضیافت عادتلری ؛ تلبس طرزی، قوماشلرک اتخانی، وکییم مودالری برچوق عاملار مزربولدر که بوتون بونلر بایندینمز قادر بونک چیز کیلرینی طاشان جهتلردر . فقط حیاتی تظاهرلر ناصل بر تقسیمه تابع طو تولورسه طو تولسون بویکی تداخارلر چاره سزدر .

۳- ناصل در بوبور و در یغور لرنی ناصل

افاده ایدیر ؟ یعنی خلقت ذوق ابدایی... « ویه کیتی اساساً بیلکی و اعتقادله علاقه » اولدینی کبی ، دیوغلری افاده خصوصی ده لساندن ماعدا بوتون کوزل صنعتلره مناسبتداردر . بو اعتبارله دینله بیلر که خلقت حقیقی حیاتی ، شعورینک الک جانلی افاده سی اولان لسانندن، موسیقی ورقصلردن آکلا شیلر بیلر . دیوغلر دینی و روحانی اولدینی کبی ، دنیوی و نفسانی ده اولایلدیکینه کوره دینی آیتلرله بدیهی اجتماعلره حکم سورن قدسی و غیر قدسی حسلرک آهنگدار بر طرزده بر لرینی امام ایتلملر خلقتک سالم برایشایشه مظهر اولماسی ایچون الزمدر .

بو مسئلهلری خلقتمه نظر آتدقی ایدینجه کورورز که :

تريه خر کتري

تورکيه نك زول فریسی

سنه لوار، تورکيه نك سياسي، اقتصادي، حقوق مؤسسه لریده عظیم انقلاب لار اولدی.. انقلاب خلق طبقه لرینه نفوذ ایتمه دجه ذروه سی اوزرینه استناد ایدن بر اهرام کیدر. اهرامک، ذروه سی اوزرینه دکل، قاعده سی اوزرینه استناد ایتسی اصلدر.

۱۷۸۹ فرانسر انقلابی ایکی صنف علیه بر جدالیدی: پاپاسلر، اصیلزاده لر.. رهبان صنفه قارشی وجدان، اعتقاد سر بسپسی، اصیلزاده لر قارشی «مدنی مساوات» اعلان ایدلیدی.. سنه لر کجی: فرانسر تاریخی بوتون نفوذی شخصه وتوابعه انحصار ایتدی مرک ایستین برناپولتون کوردی؛ پاپاسلر آل آلتدن انقلاب سو. قصد لر حاضر لادیلر.. انقلابی قورومق ایچین خلقی اوقوققی لازمدی.

فرانسه یی ۱۸۷۱ ده مغلوب ایدن آلمان عربانی تمیل ایتکده اولان ابتدائی خواجه سیدی ۱۸۷۱۰۰۰ فرانسر مغلوبیتک سببی بر دکل، بر چوقدر. ما کنه کی متظماً ایشله ن بر اردونک خالق یالکنز آلمان روحی دکل، عینی زمانده علمی انکشافدی...

۱۸۷۱ فلاکتی کورمش بر زول فدری فرانسه ده سنی، کورصداسنی بوکلتدی.. بوسس تهلکئی کورن بوکسک بر مرشدک الهی، لاهوتی اشارتی ایدی: «خلاق مک وصو قادر ماعارفه محتاجدر. انقلابی ارتجاعه قارشی محافظه ایدمک لایک مکشیدر». زول فدری یوزلرجه دارالمعلمین، بیکرجه «ایلمک مکتب» آجشدی.

زول فدریک تصور ایتدیکی تریه سیستمی هم یاشایان جمیعت حیانتک ایستهدیکی «حقیقه یی»، هم ده مفکورمک ایستهدیکی «ایده ایست» بر تریه ایدی... اسکی بداغوقلر تطبیق قابل اولمیان نظره لر سرد ایتشلر، عادتا بر «موهومه: utopie»

دیدک

بر حزین نینله جاغلار کن دره
میران کابه سنی برابر آکشف؛
یک بر خاطر به دولو کونلر
برابر آغلاسه ق، برابر یاسه ق!

دالهم کوزلر بیک طائی رنکته
آلی آنکه وهرک بینه
اوچور ساق کدری، غمی آنکته
میرانی اوتوتسه ق، نشه به رفانه ق!

فاله نصرت

واقتصاد تریه سنه متعلق اساسلری دمه موجوددر. مثلاً کدینک آرسالیدن، فارمک دوموزدن تولد ایتدیکی فیکری ایله حیوانیه؛ طاوو و عسکی یومورطه نسکی اول اولدنی بختی ایله حیانیته، چوجو غک آدی «ابوب» قونولماسی حقه ده کی خوجانک سوزی ایله، لسانیه؛ «الهی ییلده ایل دکیش» حکمی ایله اجتماعیه؛ «عقلی کوروی کچجه یه قادر دلی دره یی آشار» مثلیله روحیه؛ نهایت «او اولان کمکنی طاشدن چیقار» سوز یله ده اقتصاده بابا بختی اولمادیکی کوستر بیور. حتی علم اصطلاحلارنده «نیزم» ایله افاده ایدیلن رجوق فلسفه لر یله خلقک لسانده حکما موجوددر. مثلاً «آبغسی صیجاق طوت، باشکی سرین؛ کندیکه بر ایش بول، دوشو نه درین» عینی راه الیزی؛ «سوسی سوهنی خالک ایله بکسان ایسه. سومه سی سومنی مصره سلطان ایسه» سوزلری ده عشقه ده ایده آلیزی بک کوزل افاده ایتکده در. ایشته بونلر ده دنیوی تریه ایچون اساس اولا بیلیر.

طوغور و غلغل

اولا عمومیتله «حق» نامنی ویردیکمز «وارلق» و وارلنک شخصی بر تجلیسی اولان «الله» و الهلک یوزنده تأسیس ایتدیکی نظامدن عبارت اولان «دین» لک بوتون نفعاتی حقه ده، خلقک درویشلر و خواجه لک تلقینلری محسولی اولان رجوق دوغرو ویا کلیش تلقیری واردر. تا کرینک سوزی، پیغمبرک قولی، کتابک بیانی اولوق اولوق اوزره بوکون خلقک وجداننده یاشایان بعضی اعتقادلری مثالرده، شعرلرده کوره بیلیر. بونلرک عصری حیانه، یعنی حقیقی بر انسانلغ ضروری ایجاب ایتنه، اوغون اولان اولمایلر نی آیررسه ق بوکونکی ملی فلسفه نک دینی حیانه متعلق صاغلام دستورلر نی تأسیس ایتش اولورز. مثلاً وایته نظر آکچه تورک لرده بر سوز وارمش: «الله بل باغلایان بولده قالیر» حالوکه متمکن تورک لرده «الله بل باغلایان بولده قالمز» سوزی کیور. کذالک خلقمز خواجه لردن ایشیدوب بلله مشدرکه «اولا دوهی باغلالمی، صوکر الله، توکل ایتلی» عینی زمانده کندی تجر به لر یله آکلامشدرکه «باغ دعا دکل، جایا ایستر». کتاب دده قورقودده کورولدیکی وجهله خواجه لردن اول درویشلرک تریه سی آتش اولان عشیرت تورکلری علم حالده کی الهلک صفات ذاتیه و سوبیه سندن خبردار دکلردی. فقط الهلک «وصافی کالی» حقه ده «بوجه لردن بوجه سن، کیمه بیلمز تیجه سن» دیه بیلیورلردی. عینی زمانده حیات و طبیعت بوصیمی اولادی «ارنلر» لک «دنیا یی عقله بولش» اولدقلر نی قبول ایدیور. «یالان سوز بو دینه اولنجه اولماسه یک» تمبسنده بولوبورلردی. بوتون بونلر خلقمزک دینی تریه سنه اساس اوله بیلیر.

تایاً چیمتی، کیچی، جوان، قصاب کی ارکک اصنافک و هکیمک، اهلک، اجزاجبق کیمیا کرلک یابان قادینلرک هیئت، تشریح، طبابت و کیمیا حقه ده اختیاری بر طاقیم معلوماتی اولدنی کی حیوانیات و حیاتیات فلسفه سنه، اجتماعی، حتی لسانی حادثه لر